

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з наукової роботи
Микола ДИВАК
„ 30 ” 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

«ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ФІСКАЛЬНОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ»

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Освітньо-наукова програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

Кафедра фінансів ім. С.І. Юрія

Форма навчання	Семестр	Лекції (год)	Практичні заняття (год)	СРС (год)	Разом (год)	Форма контролю
Денна	2	20	20	80	120	екзамен

Тернопіль – 2024

1. СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ФІСКАЛЬНОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ»

Дисципліна «Теорія і практика фіскальної консолідації»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 4	галузь знань – 07 Управління та адміністрування	Статус дисципліни дисципліна циклу обов'язкових Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 3	спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок	Рік підготовки: <i>Денна – I</i> Семестр: <i>Денна – II</i>
Кількість змістових модулів – 2	рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)	Аудиторні години - Лекції: <i>Денна – 20</i> Практичні заняття: <i>Денна – 20</i>
Загальна кількість годин – 120		Самостійна робота: <i>Денна – 80</i>
Тижневих годин – 6 год., з них аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета і завдання дисципліни «Теорія і практика фіскальної консолідації»

2.1. Мета вивчення дисципліни:

Метою дисципліни є засвоєння здобувачами знань в галузі методики та організації фіскальної консолідації, підготовки та оформлення результатів моніторингу виконання бюджету, бюджетного дефіциту, державного боргу та прийняття відповідних рішень в бюджетному процесі, дослідження функцій податкових, фінансових органів, законодавчої та виконавчої влади щодо дефіциту бюджету й державного боргу та прийомів і методів, які використовують ці органи в процесі керування бюджетними ресурсами і відносинами, що виникають у процесі руху бюджетних потоків.

Головним завданням курсу є вивчення теоретичних основ та значення фіскальної консолідації, інструментів її здійснення, вироблення навичок застосування методики фіскальної консолідації при підготовці управлінських рішень, організації і проведення інформаційних досліджень, оформлення та формування результатів моніторингових процесів в галузі управління фіскальною консолідацією.

У результаті вивчення дисципліни «Теорія і практика фіскальної консолідації» аспіранти повинні:

знати: сучасні теорії, концепції фінансової консолідації; особливості фінансової дисципліни і фінансових правил у механізмі фінансової консолідації; факти та інструментарій фінансової консолідації; методики аналізу та оцінки податкових, неподаткових, бюджетних інструментів фінансової консолідації; сучасні вектори розвитку фінансової консолідації у контексті стабілізації системи державних фінансів;

вміти: на основі використання загальнонаукових та спеціальних методів узагальнювати та систематизувати базові знання з теорій та концепцій розвитку фінансової консолідації; здійснювати їх порівняльну оцінку та формулювати власні оцінки і позиції щодо бачення та розуміння трансформації і можливостей вбудовування теоретичних положень в реальну практику організації фінансової консолідації; формувати теоретичну, методологічну, методичну платформу для проведення наукових досліджень за проблематикою власної дисертаційної роботи.

2.2. Зв'язок з іншими дисциплінами:

«Емпіричні методи та інформаційно-аналітичні технології у наукових дослідженнях», «Педагогіка та психологія вищої школи», «Філософія науки».

2.3. Найменування компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни «Теорія і практика фінансової консолідації»

Вивчення дисципліни «Теорія і практика фінансової консолідації» забезпечує формування компетентності:

СК04. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері фінансової консолідації, страхування та фондового ринку, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

2.4. Результати навчання

РН06. Застосовувати сучасні інструменти і методи фінансової консолідації, управління фондовим та страховим ринком у контексті усього комплексу сучасних знань щодо фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ФІСКАЛЬНОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ»:

Змістовий модуль 1. Необхідність, сутність та зміст фінансової консолідації

Тема 1. Теоретико-методологічні засади фінансової консолідації

Необхідність і сутність фінансової консолідації. Фінансова консолідація як один з принципових і складних варіантів відновлення відносної збалансованості та коінтегрованості у сфері доходів, видатків, дефіцитів і боргів держави. Теоретична експлікація фінансової консолідації: інструментарій, цілі, фінансові таргети, формалізація фінансових таргетів,

взаємозв'язок з іншими напрямками макроекономічної політики, тривалість, комплексність, однозначність, політичні мотиви, роль політичного процесу.

Політична економія фінансової консолідації, політико-інституційні фактори дефіцитного зміщення та макроекономічні ліміти суверенної платоспроможності. Два джерела консолідаційних заходів: система публічних фінансів не позбавлена ряду проблем, які призводять до фінансового опортунізму; боргова стійкість задає рамкові умови мотивів фінансової консолідації, орієнтовані на зменшення боргового тягаря. Проблема динамічної неконсистентності у випадку монетарної та фінансової політики.

Фінансова консолідація – політичний процес. Підходи, у межах яких рівень державного боргу може бути визнаний як неприйнятний: диференціал процентних ставок та темпів зростання ВВП; фінансова стійкість та фінансова дисципліна; фінансовий простір та нові запозичення як позитивний сигнал; поточний рівень боргового тягаря (низький, високий) – шоки та сигнали.

Типологія фінансових консолідацій та макроаналіз інструментального забезпечення консолідаційних програм. Класифікація консолідаційних заходів: екзогенна та ендогенна; швидка у поєднанні із значним показником «фронт-лоуд», тривала із низьким показником «фронт-лоуд»; консолідація на основі зниження видатків, консолідація на основі підвищення податків, консолідація на основі мікс-політики; проста, складна; експансіоніська (кейнсіанська), контракційна (кейнсіанська).

Зв'язок політичних бізнес-циклів та фінансової консолідації. Фінансова ілюзія та ілюзія дефіциту. Обмеження наступних урядів. Проблема сильного пулу та перерозподільчі конфлікти.

Тема 2. Фінансова дисципліна та фінансові правила у механізмі фінансової консолідації

Складові таксономії макрорегуляторів відповідно до кейнсіанської фінансової парадигми та їх характеристика: мікс-політика Самуельсона-Тобіна; «фінансова репресія»; публічні інвестиції як важіль радикального впливу на суспільний попит; антициклічна модель поєднання дискреційних та автоматичних стабілізуючих механізмів Хансена.

Фінансові правила як процес встановлення перманентних обмежувачів фінансової політики у вигляді простих кількісних лімітів коливань бюджетних агрегатів. Критерії оцінки фінансових правил: чіткість визначення; прозорість; простота; гнучкість; адекватність щодо досягнення кінцевої мети політики; примусовість до виконання; консистентність; підтримка здоровою економічною політикою.

Структура фінансового правила: кількісний таргет (скеля) щодо одного чи декількох фінансових індикаторів; експліцитні втрати (штрафні санкції, позбавлення повноважень) провідників політики в разі відхилення від правил; процедури моніторингу та примусу до виконання.

Загальна класифікаційна схемі фінансових правил та взаємозв'язок між кількісними обмеженнями щодо: бюджетного дефіциту; державного боргу; видатків бюджету; доходів бюджету.

Підходи МВФ стосовно зв'язку між типом правила та метою економічної політики. Фіскальні агрегати (загальний баланс, первинний баланс, циклічно пристосований баланс, співвідношення державного боргу до ВВП, видатки, доходи, стелі надходжень, нижня мета надходжень, ліміти на несподівані надходження) і цілі фіскальної політики (стійкість державного боргу, економічна стабілізація, контроль за розмірами уряду).

Правило збалансованого бюджету – найбільш радикальне фіскальне правило.

Правило обмеження щорічного загального дефіциту та його характеристика.

Золоте правило (примус щодо додержання еквівалентності між дефіцитом та державними інвестиціями).

Правило співвідношення державного боргу до ВВП та його значення.

Правило первинного профіциту та його характеристика.

Правило структурного балансу та його роль у фіскальній консолідації.

Правило збалансованого бюджету – найбільш радикальне фіскальне правило.

Правило циклічно збалансованого бюджету, його характеристика.

Аргументи запровадження (теоретичні, емпіричні), переваги та обмеження щодо фіскальних правил і норм.

Тема 3. Фактори та інструментарій фіскальної консолідації

Початкові дії уряду з консолідації державних фінансів (оцінка бюджетного дефіциту, оцінка циклічно скоригованого сальдо бюджету). Групи факторів фіскальної консолідації (структура та терміни реалізації, політичні та інституціональні фактори, монетарні фактори, раціональні очікування).

Макроекономічні засади фіскальної консолідації у світлі сучасних викликів борговій політиці.

Епізод фіскальної консолідації та характеристика його складових (початок, тривалість, завершення).

Макроекономічні ефекти успішної фінансової консолідації (скорочення дефіциту і боргу, збільшення державних видатків, ріст доходів бюджетів, покращення сальдо рахунку поточних операцій і зовнішньої позиції, оптимізація довгострокових процентних ставок і спредів, зміна влади).

Змістовий модуль 2. Аналіз та оцінка перспектив фіскальної консолідації

Тема 4. Аналіз податкових і неподаткових інструментів фіскальної консолідації

Напрями здійснення заходів фіскальної консолідації з використанням доходів бюджетів (пряме оподаткування, непряме оподаткування, неподаткові методи, опосередкована підтримка суб'єктів господарювання).

Переваги і недоліки податкової підтримки національної економіки, їхня характеристика. Податкові інструменти консолідації, їхня характеристика та

взаємозв'язок (системні, комплексні, елементарні).

Тема 5. Аналіз бюджетних інструментів фіскальної консолідації

Напрями здійснення заходів фіскальної консолідації з використанням бюджетних методів та інструментів (прямі бюджетні методи, методи опосередкованого бюджетного впливу).

Переваги і недоліки бюджетної підтримки національної економіки, їхня характеристика.

Бюджетні інструменти консолідації, їхня характеристика та взаємозв'язок (системні, комплексні, елементарні (локальні); операційні, програмні, інші ініціативи).

Тема 6. Напрями розвитку фіскальної консолідації у контексті стабілізації системи державних фінансів

Удосконалення перерозподілу ВВП через систему державних фінансів в умовах фіскальної консолідації. Індекс економічної свободи та його складові: індекс витрат уряду, індекс фіскальної свободи.

Фіскальна девальвація як механізм стабілізації системи державних фінансів. Основоположні механізми фіскальної девальвації (стимулювання підвищення зайнятості, перехід податків на споживання від місця виробництва до місця споживання). Труднощі застосування фіскальної девальвації.

Консолідація та нові рамкові умови фіскальної політики.

Фіскальні правила та реформи інституціонального каркаса бюджету в системі фіскальної консолідації. Удосконалення структури фіскального пристосування з правилами фіскальної політики і без них (зменшення боргу в процентах до ВВП, скорочення тривалості фінансової корекції, кумулятивна зміна циклічно пристосованого первинного балансу бюджету в перші три роки відносно зниження боргу до ВВП за весь період консолідації).

Основні напрями системних реформ видаткової складової публічних фінансів у контексті фіскальної консолідації.

Ключові переваги та небезпеки впровадження бюджетної децентралізації в умовах реалізації політики фіскальної консолідації.

Вигоди і втрати політики фіскальної консолідації в контексті розвитку держави добробуту.

4. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ З ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ФІСКАЛЬНОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ»

(денна форма навчання)

Назви теми	Кількість годин		
	Аудиторні години		Самостійна робота
	лекції	практ. заняття	
Змістовий модуль 1. Необхідність, сутність та зміст фінансової консолідації			
Тема 1. Теоретико-методологічні засади фінансової консолідації	2	2	13
Тема 2. Фінансова дисципліна та фінансові правила у механізмі фінансової консолідації	4	4	14
Тема 3. Фактори та інструментарій фінансової консолідації	4	4	14
Змістовий модуль 2. Аналіз та оцінка перспектив фінансової консолідації			
Тема 4. Аналіз податкових і неподаткових інструментів фінансової консолідації	4	4	13
Тема 5. Аналіз бюджетних інструментів фінансової консолідації	4	4	13
Тема 6. Напрями розвитку фінансової консолідації у контексті стабілізації системи державних фінансів	2	2	13
Разом	20	20	80

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

з дисципліни «Теорія і практика фінансової консолідації»

Практичне заняття 1 (2 год.)

Тема 1. Теоретико-методологічні засади фінансової консолідації

Мета. Засвоєння сутності фінансової консолідації, її політичної економії. Розуміння фінансової консолідації як політичного процесу. Засвоєння особливостей макроаналізу інструментального забезпечення консолідаційних програм. Вияснення зв'язку політичних бізнес-циклів та фінансової консолідації.

1. Обговорення питань теми:
 - 1.1. Необхідність і сутність фінансової консолідації.
 - 1.2. Політична економія фінансової консолідації.
 - 1.3. Фінансова консолідація – політичний процес.
 - 1.4. Типологія фінансових консолідацій та макроаналіз інструментального забезпечення консолідаційних програм.
 - 1.5. Зв'язок політичних бізнес-циклів та фінансової консолідації.
2. Дискусійне обговорення проблем теоретико-методологічних засад фінансової консолідації.
3. Розв'язування задач.

Практичне заняття 2 (4 год.)

Тема 2. Фінансова дисципліна та фінансові правила у механізмі фінансової консолідації

Мета. З'ясування складових таксономії макрорегуляторів відповідно до кейнсіанської фінансової парадигми та їх характеристика. Розуміння фінансових правил. Аргументація запровадження, переваг та обмежень щодо фінансових правил і норм.

1. Обговорення питань теми:
 - 1.1. Складові таксономії макрорегуляторів відповідно до кейнсіанської фінансової парадигми та їх характеристика.
 - 1.2. Фінансові правила як процес встановлення перманентних обмежувачів фінансової політики.
 - 1.3. Структура фінансового правила.
 - 1.4. Загальна класифікаційна схема фінансових правил.
 - 1.5. Підходи МВФ стосовно зв'язку між типом правила та метою економічної політики.
 - 1.6. Правило збалансованого бюджету – найбільш радикальне фінансове правило.
 - 1.7. Правило обмеження щорічного загального дефіциту та його характеристика.
 - 1.8. Золоте правило (примус щодо додержання еквівалентності між дефіцитом та державними інвестиціями).
 - 1.9. Правило співвідношення державного боргу до ВВП та його значення.
 - 1.10. Правило первинного профіциту та його характеристика.
 - 1.11. Правило структурного балансу та його роль у фінансовій консолідації.
 - 1.12. Правило збалансованого бюджету – найбільш радикальне фінансове правило.
 - 1.13. Правило циклічно збалансованого бюджету, його характеристика.
 - 1.14. Аргументи запровадження, переваги та обмеження щодо фінансових правил і норм.
2. Дискусійне обговорення проблем фінансової дисципліни та фінансових правил у механізмі фінансової консолідації.
3. Розв'язування задач.

Практичне заняття 3 (4 год.)

Тема 3. Фактори та інструментарій фінансової консолідації

Мета. З'ясування початкових дій уряду з консолідації державних фінансів. Засвоєння макроекономічних засад, епізодів, макроекономічних ефектів фінансової консолідації у світлі сучасних викликів борговій політиці.

1. Обговорення питань теми:
 - 1.1. Початкові дії уряду з консолідації державних фінансів.
 - 1.2. Макроекономічні засади фінансової консолідації у світлі сучасних викликів борговій політиці.
 - 1.3. Епізод фінансової консолідації та характеристика його складових.
 - 1.4. Макроекономічні ефекти успішної фінансової консолідації.
2. Дискусійне обговорення проблем факторів та інструментаріїв фінансової консолідації.
3. Розв'язування задач.

Практичне заняття 4 (4 год.)

Тема 4. Аналіз податкових і неподаткових інструментів фінансової консолідації

Мета. Засвоєння напрямів здійснення заходів фінансової консолідації з використанням доходів бюджетів, переваг і недоліків податкової підтримки національної економіки. Оволодіння податковими інструментами консолідації.

1. Обговорення питань теми:
 - 1.1. Напрями здійснення заходів фінансової консолідації з використанням доходів бюджетів.
 - 1.2. Переваги і недоліки податкової підтримки національної економіки, їхня характеристика.
 - 1.3. Податкові інструменти консолідації, їхня характеристика та взаємозв'язок.
2. Дискусійне обговорення проблем аналізу податкових і неподаткових інструментів

фіскальної консолідації.

3. Розв'язування задач.

Практичне заняття 5 (4 год.)

Тема 5. Аналіз бюджетних інструментів фіскальної консолідації

***Мета.** Засвоєння напрямів здійснення заходів фіскальної консолідації з використанням бюджетних методів та інструментів, переваг і недоліків бюджетної підтримки національної економіки. Оволодіння бюджетними інструментами консолідації. З'ясування проблем бюджетної підтримки соціально-культурних заходів держави та проблем бюджетного забезпечення управління та оборони країни.*

1. Обговорення питань теми:

1.1. Напрями здійснення заходів фіскальної консолідації з використанням бюджетних методів та інструментів.

1.2. Переваги і недоліки бюджетної підтримки національної економіки, їхня характеристика.

1.3. Бюджетні інструменти консолідації, їхня характеристика та взаємозв'язок.

1.4. Проблеми бюджетної підтримки соціально-культурних заходів держави.

1.5. Проблеми бюджетного забезпечення управління та оборони країни.

2. Дискусійне обговорення проблем бюджетних інструментів фіскальної консолідації.

3. Розв'язування задач.

Практичне заняття 6 (2 год.)

Тема 6. Напрями розвитку фіскальної консолідації у контексті стабілізації системи державних фінансів

***Мета.** Розуміння фіскальної девальвації як механізму стабілізації системи державних фінансів, консолідації та нових рамкових умови фіскальної політики. З'ясування основних напрямів системних реформ видаткової складової публічних фінансів у контексті фіскальної консолідації та ключових переваг і небезпек впровадження бюджетної децентралізації в умовах реалізації політики фіскальної консолідації. Засвоєння вигод і втрат політики фіскальної консолідації в контексті розвитку держави добробуту.*

1. Обговорення питань теми:

1.1. Удосконалення перерозподілу ВВП через систему державних фінансів в умовах фіскальної консолідації.

1.2. Фіскальна девальвація як механізм стабілізації системи державних фінансів.

1.3. Консолідація та нові рамкові умови фіскальної політики.

1.4. Фіскальні правила та реформи інституціонального каркаса бюджету в системі фіскальної консолідації.

1.5. Основні напрями системних реформ видаткової складової публічних фінансів у контексті фіскальної консолідації.

1.6. Ключові переваги та небезпеки впровадження бюджетної децентралізації в умовах реалізації політики фіскальної консолідації.

1.7. Вигоди і втрати політики фіскальної консолідації в контексті розвитку держави добробуту.

2. Дискусійне обговорення проблем розвитку фіскальної консолідації у контексті стабілізації системи державних фінансів.

3. Розв'язування задач.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Тематика	К-сть год.
1.	Теоретична експлікація фіскальної консолідації	2
2.	Джерела консолідаційних заходів	2
3.	Підходи до регулювання рівня держаного боргу	2
4.	Класифікація консолідаційних заходів	2
5.	Фіскальна ілюзія та ілюзія дефіциту	2
6.	Критерії оцінки фіскальних правил	2
7.	Підходи до структуризації фіскального правила	2
8.	Фіскальні агрегати і цілі фіскальної політики	2
9.	Фіскальні правила	2
10.	Переваги та обмеження щодо фіскальних правил і норм	2
11.	Групи факторів фіскальної консолідації	2
12.	Сучасні виклики борговій політиці	2
13.	Тривалість фіскальної консолідації	2
14.	Підходи до визначення ефективності успішної фінансової консолідації	2
15.	Удосконалення непрямого оподаткування у процесі фіскальної консолідації	2
16.	Удосконалення оподаткування фізичних осіб	2
17.	Напрями удосконалення оподаткування суб'єктів господарювання у процесі фіскальної консолідації	3
18.	Удосконалення неподаткових методів фіскальної консолідації	3
19.	Розвиток опосередкованої підтримки суб'єктів господарювання	3
20.	Напрями податкової підтримки національної економіки	3
21.	Розвиток прямих бюджетних методів фіскальної консолідації	3
22.	Напрями розвитку методів опосередкованого бюджетного впливу у процесі фіскальної консолідації	3
23.	Удосконалення бюджетної підтримки національної економіки	3
24.	Розвиток бюджетного фінансування соціально-культурних заходів	3
25.	Напрями розвитку бюджетного фінансування соціального захисту населення у процесі фіскальної консолідації	3
26.	Особливості бюджетного фінансування видатків на управління і оборону у процесі фіскальної консолідації	3
27.	Основоположні механізми фіскальної девальвації	3
28.	Індекс економічної свободи та його складові	3
29.	Удосконалення структури фіскального пристосування з правилами фіскальної політики і без них	3
30.	Напрями системних реформ видаткової складової публічних фінансів у контексті фіскальної консолідації	3
31.	Особливості впровадження бюджетної децентралізації в умовах реалізації політики фіскальної консолідації	3
32.	Фіскальна консолідація в контексті розвитку держави добробуту	3
Разом		80
Форма представлення: Підготовка доповідей (есе) з проблемних питань та їх презентація.		

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У навчальному процесі застосовуються: лекції, в тому числі з використанням мультимедіапроектора та інших ТЗН; практичні заняття; семінари; індивідуальні заняття; тренінг-вправи; групова робота, комунікативні техніки, робота в Інтернет, а також методи опитування, тестування, ділового та імітаційного моделювання.

8. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни «Теорія і практика фінансової консолідації» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- командні проекти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- виступи на наукових заходах;
- екзамен.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни розраховується наступним чином:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3
30%	30%	40%
Поточне оцінювання	Самостійна робота	Екзамен
Оцінка визначається як середнє за поточне оцінювання по 1-6 темах – мах 5 оцінок	Підготовка та презентація дослідження (реферат, есе, презентація) на задану тематику.	Теоретична частина (3 питання по 20 балів) – мах 60 балів. Тестові завдання (10 тестів по 4 бали) – мах 40 балів.

На практичному занятті здобувач може набрати максимум 5 балів.

5 балів ставиться за таких умов:

- повний, правильний, послідовний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується прикладами;

- глибоке розуміння та орієнтування у явищах і процесах;
- вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.

4 бали ставиться за таких умов:

- правильний, повний виклад змісту матеріалу, але на додаткові контрольні запитання, відсутня повна відповідь.

3 бали ставиться за таких умов:

- загалом виявляє знання основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді наявні помилки;

- відповіді на запитання нечіткі.

2 бали ставиться за таких умов:

- незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічне висловлювання.

1 бал ставиться за таких умов:

- наявні суттєві помилки при відтворенні матеріалу;
- нерозуміння навчального матеріалу і, як наслідок цього, повна відсутність навичок в аналізі явищ і в подальшому виконанні практичних завдань.

Шкала оцінювання:

За шкалою ТНЕУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

9. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ МАТЕРІАЛІВ ТА МЕТОДИЧНИХ ВКАЗІВОК

№	Найменування	Номер теми
1.	Опорний конспект лекцій	1-6
2	Індивідуальні завдання для самостійного виконання (електронний варіант)	1-6

Перелік методичних вказівок та розробок з дисципліни

№	Найменування	К-ть примірників
1.	Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Теорія і практика фіскальної консолідації». Тернопіль: ЗУНУ, 2022.	Електронний варіант в системі Moodle
2.	Методичні рекомендації та завдання до проведення практичних занять з дисципліни «Теорія і практика фіскальної консолідації» для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня освітньо-наукової програми «Фінанси, банківська справа та страхування». Тернопіль: ЗУНУ, 2022.	Електронний варіант в системі Moodle
3.	Методичні рекомендації та завдання до самостійної роботи з дисципліни «Теорія і практика фіскальної консолідації» для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня освітньо-наукової програми «Фінанси, банківська справа та страхування». Тернопіль: ЗУНУ, 2022.	Електронний варіант в системі Moodle

Рекомендовані джерела літератури:

1. Богдан Т. П., Богдан І. В. Очевидні умовні зобов'язання уряду України під час війни і пандемії та управління їх ризиками. *Фінанси України*. 2023. № 9. С. 7-23.
2. Гасанов С. С. Фіскальна позиція України в умовах внутрішніх і зовнішніх шоків. *Фінанси України*. 2023. № 12. С. 7-26.
3. Дем'янишин В., Лободіна З., Горин В., Дем'янишин В. Методологічні підходи до дослідження державних фінансових ресурсів та фінансової безпеки суб'єктів господарювання в умовах реформування управління публічними фінансами. *Світ фінансів*. 2023. №1. С. 31-47.
4. Затонацька Т. Г., Лютий І. О., Анісімова О. Ю. Управління державними фінансами в умовах невизначеності. *Фінанси України*. 2023. № 11. С. 34-48.
5. Кириленко О., Жадан О. Підвищення прозорості та обґрунтованості використання бюджетних коштів. *Світ фінансів*. 2021. № 3. С. 23-37.
6. Крисоватий А. Асиметрії публічних фінансів в умовах невизначеності формування доходів держави. *Світ фінансів*. 2024. №4. С. 8-17.
7. Крисоватий А. Воєнні реалії фіскального простору публічних фінансів України. *Світ фінансів*. 2023. №1. С. 8-30.
8. Кудряшов В. П. Застосування фіскальних правил у бюджетному плануванні. *Фінанси України*. 2020. № 6. С. 56-74.
9. Кудряшов В. П. Застосування фіскальних правил у період подолання наслідків війни. *Фінанси України*. 2023. № 10. С. 51-72.
10. Кудряшов В. П. Розроблення концепції формування та імплементації фіскальних правил в Україні. *Фінанси України*. 2020. № 11. С. 76-93.
11. Кудряшов В. П. Управління фінансуванням державного бюджету в аспекті співпраці України з МВФ. *Фінанси України*. 2023. № 6. С. 75-95.
12. Луніна І. О. Потенціал публічних фінансів для забезпечення видатків воєнного періоду та поствоєнного відновлення України. *Фінанси України*. 2022. № 8. С. 7-26.
13. Лютий І. О., Медведкова Н. С. Сучасна парадигма фінансової політики держави та особливості її реалізації в умовах війни на території України. *Фінанси України*. 2023. № 6. С. 61-74.
14. Малиняк Б., Кириленко О., Горин В., Дерлиця А. Екзогенні детермінанти публічних видатків у сучасному глобалізованому світі. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2021. 6(41). С. 572-582.
15. Мельник В. М., Савастеева О. М. Бюджетна політика в системі фінансової безпеки держави. Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту. 2020. №1-2. С. 73-80.
16. Радіонов Ю. Д. Державні фінанси в забезпеченні стабільності фінансової системи країни. *Економіка України*. 2022. №9 (730). С. 77-98.
17. Радіонов Ю. Д. Пріоритети бюджетної політики в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення України. *Фінанси України*. 2023. № 9. С. 24-47.
18. Соколовська А. М. Концептуальні підходи до розроблення стратегії розвитку податкової системи України. *Фінанси України*. 2020. № 10. С. 24-46.
19. Стащук О., Плоскіна А. Інструменти грошово-кредитної політики України в умовах воєнного стану. *Світ фінансів*. 2023. №1. С. 71-82.
20. Тимошенко М. В. Фіскальна стійкість як елемент національної економічної безпеки в умовах геополітичних ризиків. *Інтелект XXI*. 2023. № 4. С. 44-48.
21. Чугунов І. Макогон В. Бюджетно-податкова політика в умовах невизначеності. *Scientia fructuosa*. 2023. № 150(4). С. 19-31.
22. Ardanaz, Martín & Cavallo, Eduardo & Izquierdo, Alejandro & Puig, Jorge, 2021. Growth-friendly fiscal rules? Safeguarding public investment from budget cuts through fiscal rule design, *Journal of International Money and Finance*, Elsevier, vol. 111(C). URL: <https://doi.org/10.1016/j.jimonfin.2020.102319>.

23. Brinca, P., Ferreira, M.H., Franco, F., Holter, H.A. and Malafry, L. (2021), Fiscal consolidation programs and income inequality. *International Economic Review*, 62: 405-460. URL: <https://doi.org/10.1111/iere.12482>.
24. Dave Turner. Fiscal consolidation paths. Economics department, oecd. 2020. URL: https://www.oecd.org/economy/growth/New%20David%20Turner_Presentation_Fiscal%20consolidation%20paths%20v2.pdf.
25. Desyatnyuk, O., Krysovaty, A., Ptashchenko, O., Kyrylenko, O. Financial Security in the Conditions of Globalization: Strategies and Mechanisms for the Protection of National Interests. *Econ. Aff.*, (2024). 69 (Special Issue): 261-268 URL: <https://ndpublisher.in/admin/issues/EAv69n1z1.pdf>
26. Global Fiscal Consolidation Will Face Major Political Constraints: Fitch Solutions. 2020. URL: <https://www.fitchsolutions.com/country-risk-sovereigns/economics/global-fiscal-consolidation-will-face-major-political-constraints-11-05-2020>.
27. Grancini, Stefano, 2021. Risk Aversion and Fiscal Consolidation Programs, MPRA Paper 105500, University Library of Munich, Germany. URL: <https://ideas.repec.org/p/pra/mprapa/105500.html>.
28. Ignat Ignatov, 2020. The Choice Of An Approach To Fiscal Consolidation, *Yearbook of the Faculty of Economics and Business Administration, Sofia University, Faculty of Economics and Business Administration, Sofia University St Kliment Ohridski - Bulgaria*, vol. 18(1), pages 131-144, July. URL: <http://www.febsa.uni-sofia.bg/sko/yrbook/Yearbook18-07.pdf>.
29. Pierre Aldama & Jérôme Creel, 2020. Asymmetric macroeconomic stabilization and fiscal consolidation in the OECD and the Euro Area, *Documents de Travail de l'OFCE 2020-09*, Observatoire Français des Conjonctures Économiques (OFCE). URL: <https://www.ofce.sciences-po.fr/pdf/dtravail/OFCEWP2020-09.pdf>.
30. Roel Beetsma, Oana Furtuna, Massimo Giuliadori, Haroon Mumtaz. Revenue-versus spending-based fiscal consolidation announcements: Multipliers and follow-up, *Journal of International Economics*, Volume 131. 2021. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0022199621000325>.